POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
4 februari 2026	2600003535	EGJ Koopman
UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
		06 - 27 20 58 54

ONDERWERP
Ontwikkeling strategisch partnerschap in de inkoop van jeugdhulp

Geachte leden van de Raad,

Met de strategienota *'Onze jeugd, onze zorg'* heeft uw raad 47 maatregelen vastgesteld om de jeugdzorg in Enschede te verbeteren. Veel van deze maatregelen kunnen we in onze eigen stad regelen, maar er zijn ook regionale stappen nodig. In deze brief informeren we u over twee belangrijke onderwerpen voor de regionale samenwerking: de kaders voor een toekomstig inkoopbeleid en de versterking van de regionale samenwerking via de Prioritaire Agenda Jeugdzorg. Deze brief sluit ook aan op de toezegging van 3 november 2025 waarin is afgesproken uw Raad mee te nemen in de kaders van de nieuwe inkoop van de jeugdhulp.

Aanleiding en context
De gemeente Enschede werkt aan een fundamentele doorontwikkeling van het jeugdhulpstelsel, zoals door u bekrachtigd in de strategienota *'Onze jeugd, onze zorg'*. Deze ontwikkeling is onder meer gericht op normaliseren en het versterken van de kracht van ouders Hierbij bouwen we de geïnstitutionaliseerde sociale basis verder uit, benutten we algemene voorzieningen beter en organiseren we ondersteuning zoveel mogelijk dichtbij jeugdigen en gezinnen. Het doel is dat minder jongeren afhankelijk zijn van jeugdhulp en dat jongeren die wel hulp nodig hebben beter geholpen worden. Dit betekent onder meer dat wijkteams een grotere rol krijgen in het zelf bieden van ondersteuning, waarbij waar nodig specifieke expertise wordt toegevoegd. Alleen wanneer dit noodzakelijk is, wordt specialistische of hoogspecialistische jeugdhulp ingezet.

De wijze waarop wij jeugdhulp inkopen is een belangrijk sturingsinstrument om deze beweging te ondersteunen. Met inkoop kunnen wij richting geven aan het jeugdhulplandschap, samenwerking versterken en bijdragen aan een duurzame, passende inzet van hulp. In dat licht zetten wij in *'Onze jeugd, onze zorg'* nadrukkelijk in op minder marktwerking en meer langdurige samenwerking met aanbieders, onder de noemer van strategisch partnerschap.

Huidige stand van zaken
In de huidige inkoop van jeugdhulp zijn al stappen in de goede richting gezet. Tegelijkertijd constateren wij dat de sturingsmogelijkheden voor de gemeente nog onvoldoende zijn. Het aantal gecontracteerde aanbieders is groot en de huidige financiële prikkels nodigen eerder uit tot volumegroei dan tot een verschuiving naar lichtere, ambulante of preventieve ondersteuning.

Hoewel het zorglandschap in Enschede hiermee dekkend is, maakt het grote aantal contractpartijen het moeilijk om duurzame samenwerkingsrelaties op te bouwen. Dit belemmert het gezamenlijk ontwikkelen van tijdige en passende ondersteuning voor jongeren. Ook wordt te weinig een gedeelde verantwoordelijkheid genomen voor de totale jeugdhulpopgave. Deze knelpunten vormen een belangrijke aanleiding om de inkoop van jeugdhulp anders vorm te geven.

In maatregel 46 van de strategienota '*Onze jeugd, onze zorg'* is daarom gekozen voor een koerswijziging: minder marktwerking en meer strategisch partnerschap. Deze ontwikkeling sluit ook aan bij de uitgangspunten van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd, waarin wordt ingezet op vermindering van administratieve lasten en versterking van samenwerking met zorgaanbieders.

Transitie naar strategisch partnerschap
Strategisch partnerschap betekent een fundamentele verandering in de relatie tussen gemeente en aanbieders. In dit model wordt gewerkt met minder aanbieders die niet langer uitsluitend gezien worden als opdrachtnemers, maar als partners die samen met de gemeente verantwoordelijkheid dragen voor het behalen van maatschappelijke doelen, zoals het verminderen van zware (verblijfs)zorg en het versterken van preventie en ambulante hulp.

Verschillende gemeenten in het land hebben deze beweging inmiddels ingezet of zijn hier actief mee bezig. In andere gemeenten komen twee elementen vaak terug:

1. *Samenwerking in consortia*
   Er wordt samengewerkt met één of meerdere consortia van een beperkt aantal aanbieders die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de basis- en de specialistische jeugdhulp.

2. *Taakgerichte financiering (lumpsum)*
   Gemeente en aanbieders spreken af dat een vooraf bepaald takenpakket wordt uitgevoerd voor een vast budget. Hierdoor verschuift de financiële prikkel van meer zorg leveren naar het zo passend en effectief mogelijk ondersteunen van jeugdigen en gezinnen.

Verbinding met lokale toegang
Als we kiezen voor een transitie naar strategisch partnerschap, is het noodzakelijk om de lokale toegang hierop passend in te richten en toe te rusten. Een andere wijze van inkopen heeft gevolgen voor de samenwerking en rolverdeling tussen wijkteams, externe verwijzers en aanbieders. In *'Onze jeugd, onze zorg'* zijn al verschillende maatregelen opgenomen die hierop inspelen, maar we onderzoeken of deze maatregelen bijsturing nodig hebben als gevolg van een andere inkoopstrategie.

In het land zijn er diverse voorbeelden die mogelijk als inspiratie kunnen dienen. Zo heeft de gemeente Veendam de toegang versterkt door, in aanvulling op strategisch partnerschap, bij de eerste gesprekken met een jeugdige of zijn/haar gezin meteen ‘zware’ gedragswetenschappelijke expertise in te zetten. Dat levert veelbelovende resultaten op: minder jongeren hebben uiteindelijk jeugdhulp nodig. We willen in 2026 verder uitwerken of en hoe we dit voorbeeld kunnen toepassen in Enschede, en op welke manier we de koers van de regionale aanbesteding en de uitwerking van de maatregelen in *‘Onze jeugd, onze zorg’* daarop kunnen aanpassen. We blijven ook naar voorbeelden uit andere gemeenten kijken om te zien wat we daarvan kunnen leren.

Wet verbetering beschikbaarheid jeugdhulp: verplichte regionale inkoop en robuuste jeugdregio
Per 1 januari 2026 is de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdhulp in werking getreden. Deze wet verplicht gemeenten om een groot deel van de jeugdhulp regionaal in te kopen.
Alleen lichtere vormen van begeleiding en behandeling mogen nog lokaal worden georganiseerd. Dit betreft circa 15% van het totale jeugdhulpvolume in Enschede. We onderzoeken momenteel hoe we dit deel zo goed mogelijk vormgegeven, in samenhang met de Wmo en de sociale basis.

Prioritaire Agenda Jeugdzorg
De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdhulp stelt ook dat er sprake moet zijn van een robuuste jeugdregio. Twente is daarbij aangewezen als een van de jeugdregio’s in het land. In het afgelopen jaar is conform de afspraken uit *‘Onze jeugd, onze zorg’*, hard gewerkt aan versterking van de regionale samenwerking. Enschede heeft het initiatief genomen om samen met andere gemeenten de samenwerking te versterken door het opstellen van de Prioritaire Agenda Jeugdzorg.

De Prioritaire Agenda Jeugdzorg 2026–2032 is het nieuwe gezamenlijke kader van de veertien Twentse gemeenten en SamenTwente/OZJT. Met deze agenda sturen de gemeenten gezamenlijk op een toekomstbestendig jeugdzorglandschap en op duurzame verbetering van kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid. Bestaande activiteiten worden daarbij scherper geprioriteerd en waar nodig versterkt.

De agenda richt zich op drie hoofdopgaven, waarin de regionale samenwerking de grootste meerwaarde heeft:
1. Toeleiding naar (hoog)specialistische jeugdzorg: versterken van normaliseren, voorkomen van uithuisplaatsingen en beter organiseren van complexe casuïstiek.
2. Inzet van (hoog)specialistische zorg, waaronder wonen en verblijf: versterken van ambulante alternatieven en verminderen van instroom en doorstroom in wonen en verblijf.
3. Sturing en partnerschap: verbeteren van samenwerking tussen OZJT en gemeenten en het ontwikkelen van strategisch partnerschap met aanbieders en gecertificeerde instellingen.

Strategisch partnerschap in de Prioritaire Agenda Jeugdzorg
Ten aanzien van het ontwikkelen van strategisch partnerschap zijn binnen de Prioritaire Agenda Jeugdzorg de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- We maken minder vrijblijvende afspraken met onze cruciale jeugdzorgaanbieders.
- We stellen vast met welke partijen de plannen gerealiseerd kunnen worden en gaan met hen een strategisch partnerschap aan.

- We bepalen hoe het strategisch partnerschap eruit ziet: rol, taken gericht op samenwerking, nieuwe ontwikkelingen en bijbehorende financiering.
- We werken samen aan een lange termijn inkoopstrategie, waarbij we onze doelen bereiken, gesteund door de pijlers uit het project indicatoren.

Verlenging huidige inkoop wonen en verblijf
De huidige inkoopcontracten voor wonen en verblijf lopen af op 31 december 2027. Dit in tegenstelling tot de inkoop voor ambulante jeugdhulp, waar de inkoop een jaar langer doorloopt. Dit onderscheid is gemaakt om op korte termijn bijsturing op wonen en verblijf mogelijk te maken.

Echter, als we een aantal radicale veranderingen willen doorvoeren in de manier waarop we de jeugdzorg in onze regio straks regelen, dan moeten we wonen en verblijf en ambulante jeugdhulp samen bekijken. Voor een zorgvuldige voorbereiding van de nieuwe inkoop en de transitie naar strategisch partnerschap is tijd nodig. Gelijk optrekken met de inkoop van ambulante jeugdhulp is van belang om afbouw van wonen en verblijf naar ambulante hulp goed te kunnen borgen. Een bijkomend voordeel is dat er in een extra jaar meer informatie beschikbaar komt uit het Coördinatiepunt wonen en verblijf en uit het Sturingsplan indicatoren, waarmee de inkoop kan worden aangescherpt. In de Prioritaire Agenda Jeugdzorg is daarom opgenomen de inkoopcontracten voor wonen en verblijf met één jaar te verlengen.

Vervolg en betrokkenheid Raad
De komende periode werken wij de contouren van strategisch partnerschap verder uit, in samenhang met de regionale inkoopopgave en de wettelijke kaders. We streven ernaar om in het najaar van 2026 een richting te bepalen voor een nieuwe inkoop. Dat is nodig om tijdig echte veranderingen door te kunnen voeren in onze regionale samenwerking en inkoop. Daarbij zijn we uiteraard afhankelijk van regionale besluitvorming en samenwerking met gemeenten en zorgpartijen. Gelet op de urgentie adviseren we uw raad om in de nieuwe zittingsperiode daarover snel het gesprek met het college voort te zeten. We faciliteren dit gesprek graag.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de Secretaris, de Burgemeester,

(M.W. de Graaf) (R.W. Bleker)